

Vergaderjaar 2013–2014

30 872

Landelijk afvalbeheerplan

28 694

Verpakkingsbeleid

Nr. 164

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 24 juni 2014

Zoals toegezegd tijdens het Algemeen Overleg Grondstoffen en Afval op 18 juni jl., ontvangt u hierbij de antwoorden op uw resterende vragen uit de eerste termijn waarvoor tijdens de mondelinge beantwoording niet voldoende tijd beschikbaar was. Zoals tijdens het AO aangekondigd zal ik per thema op uw vragen ingaan.

Regels en handhaving (EVOA, certificering, LAP, AEC's en belastingen)

EVOA

– Het lid Dijkstra (VVD) heeft gevraagd naar de handhaving van de EVOA, de Europese verordening voor overbrenging van afvalstoffen, in het bijzonder over de werkwijze van de ILT. De heer Dijkstra stelde dat de huidige controles van de ILT vooral gericht zijn op niet-gevaarlijke recyclingstromen als papier en metaal en sprak over te ingewikkelde formulieren waarbij kleine foutjes met een vinkje of een codenummer al tot een boete van de ILT leiden. De heer Dijkstra vroeg zich af of de handhaving door de ILT wel goed gericht is, namelijk op reële risico's en gaf aan dat er volgens de VVD geen twijfel mag zijn dat de ILT reageert op politieke sturing dus dat de ILT niet volkomen autonoom mag werken.

– Antwoord: De ILT werkt risicogestuurd en op basis van de prioriteiten van de politiek. Er is dus zeker geen sprake van een volkomen autonome organisatie. Jaarlijks wordt een inspectieplan opgesteld; tussentijds bijstellen vanwege urgente misstanden blijft mogelijk. De ILT bepaalt haar prioriteiten op grond van nalevingscijfers, risicoperceptie en signalen vanuit de politiek en het veld. Dit geldt zeker voor de prioritering van het toezicht. De ook door de Kamer gewenste aandacht van de ILT voor naleving van de regelgeving rond verpakkingen getuigt hier bijvoorbeeld van. Verder heeft de wijze van prioriteren de afgelopen jaren geresulteerd in een aanpak die met name gericht is op de stromen elektronica-en

kunststofafval naar niet-OESO landen. Naast de risicogerichte aanpak worden er at random controles gehouden om ervoor te zorgen dat ook de naleving bij andere afvalstromen blijft voldoen en om de actualiteit van de risico-aanpak te waarborgen. Een lage controlefrequentie kan immers leiden tot verminderde naleving.

Administratie is de basis van goed toezichtwerk. Op basis van vergelijkingen van gegevens worden de juiste containers geselecteerd voor nadere controles op basis van een risicoanalyse. Een volledige en juiste invulling van het vervoersdocument voorkomt onnodig oponthoud. Op een typefout of kennelijke verschrijving zal de ILT geen waarschuwing of bestuurlijke boete geven. Uit de gegevens die de ILT krijgt van haar handhavingpartners (de politie en douane die, in vergelijking met de ILT, een veelvoud van afvaltransporten controleren), blijkt ook niet dat men daar boetes geeft op kleine verschrijvingen.

Wat betreft de ingewikkeldheid van de formulieren en de codes: de meeste bedrijven die exporteren zijn gespecialiseerd in een bepaalde afvalstof, dus ze hoeven maar een beperkt aantal codes te kennen. Bovendien verstrekt de afdeling ILT vergunningverlening verschillende hulpmiddelen om een formulier of kennisgeving juist in te vullen. Om de administratieve lasten voor bedrijven te verlagen werkt de ILT actief aan een systeem om zo veel mogelijk elektronische documenten voor het vervoer van (groene lijst) afval mogelijk te maken. Ook is zij bereid convenanten af te sluiten met bedrijven die zelf voldoende waarborgen hebben ingebouwd om de afvalregelgeving na te leven. Samenvattend komt het er op neer dat de ILT risicogericht te werk gaat, voor haar toezichtwerk wél steunt op administraties maar ook bereid is mee te denken en mee te werken om (administratieve) lasten voor bedrijven te beperken.

– Het lid Dijkstra (VVD) vroeg ook naar mijn inspanningen om in Brussel harmonisatie van de uitvoering van de EVOA te bewerkstelligen. Hij stelde dat Nederland van strenge handhaving de meeste hinder ondervindt, ten eerste omdat wij een handelsland zijn, veel doorvoer faciliteren, ten tweede omdat Nederland qua handhaving strikter is dan omliggende landen. Van een gelijk speelveld is daardoor geen sprake.

– Antwoord: Voor Nederland als doorvoerland is het bereiken van een gelijk speelveld inderdaad van groot belang. De ervaring is dat ondanks jurisprudentie van het Hof van Justitie tussen de EU-lidstaten interpretatieverschillen ontstaan over de EVOA. Ook verschilt de capaciteit voor toezicht en handhaving per land. We kunnen andere landen niet dwingen onze EVOA aanpak te volgen. Als exportland heeft Nederland belang bij en een verantwoordelijkheid voor een goede uitvoering en handhaving van de EVOA. We krijgen nu reeds regelmatig kostbare terughaalverzoeken vanwege afvaltransporten die vervuild zijn. Zouden we ons toezicht en onze handhaving terugschroeven, dan ontstaan er op dat gebied grote milieurisico's.

Het in maart in Brussel bereikte akkoord over de wijziging van de EVOA over het verplicht stellen van handhavingssystemen helpt bij het bereiken van een meer gelijk speelveld. Daarvoor heb ik mij ingespannen in Brussel. Lidstaten zijn straks verplicht handhavingssystemen te maken op basis van risicoanalyse, zoals de ILT in Nederland al doet. De onderdelen waaruit zo'n plan moet bestaan zijn vastgelegd en er is een evaluatiebepaling opgenomen om na te gaan of er daadwerkelijk sprake is van een meer uniforme handhaving.

– Het lid Dijkstra (VVD) vroeg voorts naar de werkwijze van de ILT met betrekking tot de certificering van de verwerking van elektronica-afval.

– Antwoord: Per medio 2015 wordt voor de verwerkende bedrijven een Weelabex certificaat verplicht. De ILT zal zich, om verantwoorde verwerking te waarborgen, uiteraard vooral richten op bedrijven die niet of niet tijdig beschikken over een certificaat.

– *Het lid Dijkstra (VVD) heeft gevraagd of het klopt dat we vanuit Nederland inspecteurs naar Afrika uitzenden om controles uit te voeren terwijl we in Nederland zelf tegen een krappe handhavingscapaciteit aanlopen.*

– Antwoord: Vanuit Nederland worden er geen inspecteurs naar Afrika uitgezonden om daar te gaan controleren of een verwerker voldoet aan de eisen. De ILT heeft namelijk geen bevoegdheid om in deze landen te controleren.

Evaluatie Landelijk afvalbeheerplan

Recentelijk is het Landelijk afvalbeheerplan (LAP) geëvalueerd door onderzoeksbureau CE Delft. Geconcludeerd wordt dat het grootste deel van de kwantitatieve doelstellingen van het LAP is bereikt. Ook is geconstateerd dat het afvalbeleid doelmatiger is geworden dan vóór de LAP-periode, omdat verdergaande milieudoelen zijn gehaald terwijl de kosten minder zijn gestegen dan de inflatie. Wel geeft de evaluatie handvatten voor verbetering.

– *Het lid van Tongeren (GL) en het lid van Veldhoven (D66) vroegen hoe er wordt omgegaan met de aanbeveling uit de evaluatie van CE-Delft.*

– Antwoord: Ik neem de aanbevelingen ter harte en ik voer een aantal aanbevelingen nu al uit. Denk bijvoorbeeld aan het stimuleren van innovatie in recycling, het bevorderen van meer gescheiden inzameling van huishoudelijk afval in steden en het verbieden van export voor de opvulling van mijnen als recycling in Nederland mogelijk is. Dit gebeurt met name binnen het programma VANG en binnen de lopende wijziging van LAP 2. Verder zal ik de aanbevelingen waar mogelijk meenemen bij het opstellen van LAP 3 dat volgend jaar verschijnt. Vanzelfsprekend is het stimuleren van hergebruik en recycling boven verbranden dan ook het uitgangspunt.

– *Het lid van Veldhoven (D66) vroeg of ik bereid ben om voor de gescheiden inzameling van bedrijfsafval voor 2020 ook een doelstelling van 75% vast te stellen.*

– Antwoord: Naast huishoudelijk afval krijgt ook hoogwaardige recycling van bedrijfsafval in het programma VANG aandacht. Het vaststellen van een allesomvattende set aan doelen voor het afvalbeleid is echter onderwerp van LAP 3. Dit derde LAP moet eind volgend jaar worden vastgesteld en wordt vanzelfsprekend ook aan de Kamer toegezonden. Ik zeg u toe te bezien of ik ook kwantitatieve doelstellingen voor bedrijfsafval in het LAP 3 kan opnemen. Bij het formuleren van deze doelen is ook van belang dat op Europees niveau op dit moment een discussie start over de doelen van de kader-richtlijn afvalstoffen. Die Europese discussie is vanzelfsprekend ook relevant voor het formuleren van doelen op nationaal niveau.

Afval Energie Centrales (AEC's)

Door onder meer het uitvoeren van acties uit het programma VANG zal de hoeveelheid Nederlands restafval de komende jaren afnemen. In 2012 was in Nederland de totale verbrandingscapaciteit 7,6 miljoen ton. In 2012 is

bijna 7,5 miljoen ton verbrand waarvan ruim 1 miljoen ton uit het buitenland. Zolang er geen capaciteit uit de markt gaat, is er blijvend meer capaciteit beschikbaar dan nodig voor Nederlands brandbaar afval. Door de vrijgevallen capaciteit op te vangen met afval uit het buitenland ontstaan er geen nadelige financiële effecten voor de aandeelhouders van de Nederlandse AEC's.

– Het lid Dik-Faber (CU) vroeg naar mijn bereidheid om samen met de sector een plan van aanpak op te stellen over het terugdringen van de AEC-capaciteit.

– Antwoord: Ik wil recycling en circulariteit bevorderen en niet verbranden wat gerecycled kan worden. In programma VANG is verwoord hoe om te gaan met verbrandingscapaciteit. Enerzijds samen met stakeholders beleid ontwikkelen om tegen te gaan dat recyclebaar afval in de oven verdwijnt. Anderzijds restcapaciteit benutten ook om Lidstaten te helpen. Op die manier wordt publiek kapitaal dat geïnvesteerd is ook benut. In het kader van het LAP 3 zal ik zeker met de marktpartijen spreken over de capaciteit. Mijn inzet is echter dat dit primair een zaak van marktpartijen zelf is. Eventuele restcapaciteit mag niet leiden tot nadelen voor de recycling van Nederlands afval.

Belastingen

– Het lid van Tongeren (GL) vroeg of het plan om de vennootschapbelasting op te heffen op intergemeentelijke verwerkingsbedrijven zou betekenen dat men dubbel belast wordt.

– Antwoord: Ik ben niet verantwoordelijk voor de vennootschapsbelasting. Ik zal deze vraag voorleggen aan de Staatssecretaris van Financiën.

– Het lid Van Tongeren (GL) heeft gevraagd of het niet beter om belasting op arbeid te verschuiven naar belasting op grondstoffen?

– Antwoord: In de Groene groei brief heeft het Kabinet zich uitgesproken voor slimme inzet van marktprikkels, bijvoorbeeld door fiscale vergroening.

Ook in de brief aan de Kamer over «Van afval naar grondstof» wordt aangekondigd dat de mogelijkheid van fiscale prikkels zal worden onderzocht.

– Het lid van Veldhoven (D66) vroeg naar mijn reactie op een laag BTW-tarief voor lease jeans.

– Antwoord: In de VANG-brief van 28 januari 2014 (Kamerstuk 33 043, nr. 28) heb ik aangegeven dat het belangrijk is om met financiële prikkels de circulaire economie te stimuleren. De vraag van lid van Veldhoven sluit hierbij aan.

De vraag betreft de portefeuille van de Staatssecretaris van Financiën; ik ben met hem in overleg over financiële prikkels en zal deze suggestie meenemen.

Daarnaast ga ik op korte termijn in overleg met het betreffende bedrijf om de mogelijkheden verder in kaart te brengen.

Van Afval Naar Grondstof

Een circulaire economie biedt een kansrijk perspectief. Deze zorgt voor duurzaam grondstoffengebruik en grotere voorzieningszekerheid. Het Programma Van Afval Naar Grondstof zet belangrijke stappen hiertoe en

is al volop in beweging. Er is reeds vooruitgang geboekt bij de uitvoering ervan. Een goed voorbeeld is de accelerator voor de circulaire economie.

– Het lid van Veldhoven (D66) heeft gevraagd naar de ontwikkelingen rondom de accelerator voor de circulaire economie.

– Antwoord: Ik zie de accelerator waar uw Kamer om gevraagd heeft als een belangrijk onderdeel van mijn inzet om de transitie naar een circulaire economie te versnellen. Er vindt overleg plaats met het Ministerie van Economische Zaken, uitvoeringsorganisaties van het Rijk, bedrijfsleven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties om een samenwerkingsverband te vormen dat gericht acties onderneemt om bedrijven te prikkelen en ondersteunen richting circulaire economie. De SER steunt dit netwerk door te verbinden en een onafhankelijke omgeving te bieden. Met aanjaagteams, de actieve verspreiding van kennis en het proactief wegnemen van deze belemmeringen krijgt de accelerator een gezicht. De accelerator richt zich onder meer op:

- het verspreiden van kennis;
- het adviseren van bedrijven door de Kamer van Koophandel;
- het informeren van ondernemers over de voorzieningszekerheid van grondstoffen en de beschikbaarheid van substituten;
- het wegnemen van knelpunten voor ondernemers in wet- en regelgeving; het ontwikkelen van standaarden voor hergebruik bij productontwerp;
- het ontwikkelen en verspreiden van kennis over hoogwaardig hergebruik;
- het ontwikkelen van lesmethoden voor het lager, middelbaar en hoger onderwijs.

Dit is voor mij een goed voorbeeld van modern beleid en hoe de overheid, in samenwerking met bevlogen maatschappelijke partijen, een transitie kan aanjagen.

– Het lid van Veldhoven (D66) heeft gevraagd naar de stand van zaken rondom mijn eerdere toezegging om onderscheid te maken tussen laagwaardige en hoogwaardige recycling.

– Antwoord: Hoogwaardige recycling is nodig om grondstoffen terug te winnen en hoort bij een circulaire economie. De bevordering hiervan is complex omdat het begrip «hoogwaardig» niet eenduidig is. Voor elke stroom en keten is de invulling anders. Daarom wordt als onderdeel van het programma VANG (actie 26) voor een aantal afvalstromen onderzocht hoe in de praktijk gekomen kan worden tot hoogwaardige recycling. Daarbij wordt bekeken voor welke afvalstoffen criteria voor hoogwaardige recycling kunnen worden opgesteld. Naast het milieurendement wordt daarbij gekeken naar:

- De verhouding van financiële kosten en baten;
- De technische recyclingmogelijkheden;
- De gevolgen voor im- en export en de marktsituatie voor recyclaten.

Als het voorgaande daartoe aanleiding geeft, worden betreffende minimumstandaarden ook onderdeel van het LAP 3. Dat is zeker mijn ambitie. Dit onderzoek gebeurt zo veel mogelijk samen met ketenpartijen.

– Het lid van Veldhoven (D66) vroeg naar de stand van zaken met het True Price Platform en of dit toepasbaar is voor de Rijksoverheid.

– Antwoord: True price ontwikkelt een methodiek voor het berekenen van een echte prijs van producten; dat wil zeggen een prijs waarin ook de milieu- en sociale effecten zijn verdisconteerd. Deze «True price» is niet gelijk aan de marktprijs, maar door transparantie over de «True price» ontstaat wel een prikkel om het verschil zo klein mogelijk te houden. Op

die manier wordt duurzaamheid ook een onderdeel van de financiële afwegingen binnen bedrijven. Ik steun dit platform, ook financieel.

Resterende vragen raamovereenkomst verpakkingen

Drankenkartons

– Het lid Dijkstra (VVD) en het lid Van Veldhoven (D66) hebben gevraagd om doelen vast te stellen voor de recycling van drankenkartons.

– Antwoord: Het is goed te zien dat er ook bij uw Kamer breed draagvlak is voor de recycling van de drankenkartons. Drankenkartons zijn te recycleren, daarom is het goed als ze gescheiden ingezameld gaan worden in plaats van ze te verbranden met restafval. Het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken (KiDV) heeft de benodigde informatie om een besluit hierover te kunnen nemen, geleverd. Om over te gaan tot daadwerkelijke recycling, is het nodig dat het verpakkende bedrijfsleven de gemeenten een vergoeding gaat geven. Op 4 juni jl. heb ik uw Kamer met een brief¹ geïnformeerd dat dit gaat gebeuren.

Het verpakkende bedrijfsleven heeft daarin een aanbod gedaan om de gemeenten voor drie jaar een redelijke vergoeding te geven. Over de voorwaarden voor het vergoeden, de hoogte van de vergoeding en de gezamenlijke ambitie als het gaat over de in te zamelen hoeveelheid ben ik nu verder in overleg met de raamovereenkomstpartijen.

Ik ben blij dat we deze stap kunnen gaan zetten en zal u informeren als de afspraken rond zijn.

Statiegeld

– Het lid Mulder (CDA) vroeg of PET dat via het Plastic Heroes systeem is ingezameld nog wel hoogwaardig te recycleren is, zoals nu bij inzameling met het statiegeldsysteem gebeurt. Mevrouw Dik-Faber (CU) vroeg wat we hebben aan de afspraak om 25% gerecycled PET in PET-flessen te gebruiken als statiegeld afgeschaft wordt.

– Antwoord: De wens om te komen tot zoveel mogelijk gerecycled PET in nieuwe flessen is voorlopig vastgesteld op 25%. Aan deze eis is inmiddels voldaan.

Het is aan het verpakkende bedrijfsleven om aan deze eis te blijven voldoen, of aan een toekomstige hogere eis als die vastgesteld wordt. Ook hier wordt gestuurd op het doel, niet op het middel.

– Het lid Van Gerven (SP) heeft gewezen op een Legal Opinion en om een reactie gevraagd.

– Antwoord: De Legal Opinion is mij bekend. Deze is in opdracht van Tomra, de Nederlandse fabrikant van de statiegeldapparaten, tot stand gekomen. Bij mijn besluitvorming over het wel of niet vrijgeven van statiegeld heb ik kennisgenomen van de Legal Opinion.

– Het lid Dik-Faber (CU) heeft gevraagd waarom de afspraken over de prestatiegaranties uit de Raamovereenkomst buiten het zicht van de Kamer afgezwakt zijn in het Basisdocument? Daarnaast heeft ze gevraagd of ik bij de volgende toetsing de letterlijke teksten wil toetsen en scherpere doelen gaat stellen.

¹ Kamerstuk 30 872, nr. 163.

– Antwoord: De afspraken in de Raamovereenkomst zijn niet afgezwakt. In de Raamovereenkomst zijn afspraken gemaakt over de prestatiegaranties. In het addendum bij de Raamovereenkomst zijn de prestatiegaranties geconcretiseerd, om interpretatieverschillen te voorkomen. Ook het addendum is aan uw Kamer aangeboden².

In de Raamovereenkomst, artikel 11, lid twee, is afgesproken dat er een methodiek wordt afgesproken voor de toetsing van de prestatiegaranties. Bij de motie Van der Werf³ heeft ook uw Kamer verzocht om alvorens een besluit te nemen over het vrijgeven van het statiegeld eerst een ijkmoment en methodiek vast te stellen.

Er is op basis van deze afspraken een methodiek uitgewerkt voor de toetsing van de prestatiegaranties.

Deze methodiek is opgenomen in het Basisdocument Monitoring Verpakkingen, dat ik op 3 september 2013 aan uw Kamer heb aangeboden⁴ en deze is tijdens het Algemeen overleg van 14 november 2013 met uw Kamer besproken (Kamerstuk 30 872, nr. 159).

De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) heeft vervolgens de toetsing volgens de methodiek van het Basisdocument uitgevoerd.

Bij de volgende toetsing zal gekeken worden naar de relevante prestatiegaranties en de toetsing zal op dezelfde wijze gebeuren als dit jaar, gebaseerd op de methodiek in het Basisdocument.

– *Het lid Van Veldhoven (D66) en het lid Dik-Faber (CU) hebben gevraagd hoe de prestatieafspraken in de jaren na de toetsing geborgd blijven.*

– Antwoord: In de raamovereenkomst zijn de volgende prestatiegaranties afgesproken:

1. groei van zo hoogwaardig mogelijk hergebruik van huishoudelijk kunststofafval naar 90 kton, exclusief de statiegeldstroom;
2. plaatsing van een inzamelingsbak bij alle supermarkten in Nederland, in overleg met de gemeenten;
3. gebruik van minimaal 25% recyclaat in nieuwe PET frisdrankflessen;
4. einde van het gebruik van pvc als verpakkingsmateriaal in supermarkten, tenzij niet anders mogelijk is;
5. afschaffing van gratis plastic draagtassen in supermarkten of vervanging door een duurzaam alternatief;
6. een pilot als bedoeld in artikel 3, zesde lid, is uitgevoerd voor inzameling en hergebruik van drankenkartons, zowel in bronscheidende als nascheidende gemeenten;
7. het kennisinstituut bedoeld in artikel 4, operationeel is en werkt aan een verpakkingsagenda met concrete en heldere doelen.

Prestatie twee, zes en zeven zijn uitgevoerd. De overige prestaties worden geborgd in het Ontwerpbesluit beheer verpakkingen 2014 (het Ontwerpbesluit) en de daarbij horende regeling die opgesteld gaat worden. Prestatie twee betreft de verantwoordelijkheid van de gemeenten.

– *Het lid Van Veldhoven (D66) vroeg om een scherpere toetsing na een jaar uitstel omdat er sprake van een groeipad is. Als voorbeelden wordt voorgesteld te kijken naar:*

- *werkelijke recycling omdat er hoeveelheden uitvallen die onbekend zijn;*
- *verhoging van de hoeveelheid gerecycled materiaal van 90 naar 100 kton;*
- *verhoging van de hoeveelheid gerecycled PET in grote PET-flessen naar 100%.*

² Kamerstuk 28 694, nr. 95.

³ Kamerstuk 30 872, nr. 87.

⁴ Kamerstuk 30 872, nr. 148.

Tevens stelt het lid Van Veldhoven (D66) voor om een ondergrens gerecycled PET in te stellen waar elke producent aan moet voldoen.

– Antwoord: Het voorstel om een ondergrens in te stellen voor gerecycled PET past in mijn beleid.

Het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken gaat mij naar verwachting in het vierde kwartaal van dit jaar adviseren over een hoogst haalbaar doel hiervoor. Dat gebruik ik als input voor regelgeving.

Vervolgens kunnen de producenten en importeurs deze hoogst haalbare doelen toepassen als invulling van de Essentiële Eisen die gelden voor de verpakkingen.

Nu zes van de zeven prestatiegaranties gehaald zijn, ga ik de situatie over een jaar bezien waarbij ik in ieder geval de afgesproken prestatiegaranties opnieuw toets. Ik heb u hierover in mijn brief van 11 juni jl. geïnformeerd (Kamerstuk 28 694, nr. 117).

Uw suggesties over aanscherping met de specifieke voorstellen daarvoor en de wijze van toetsing zal ik met de raamovereenkomstpartijen bespreken.

Betrouwbare cijfers

– *Het lid Van Tongeren (GL) heeft gevraagd wat ik er aan ga doen om betere cijfers voor recycling van verpakkingen te krijgen?*

– Antwoord: Met uw Kamer heb ik diverse keren gesproken over de monitoring en de kwaliteit van de cijfers. Zowel uw Kamer als ik vinden het van belang om een betrouwbare rapportage te hebben.

Om die reden hebben de raamovereenkomstpartijen in de Raamovereenkomst afgesproken dat de kwaliteit beter moet.

Dit heeft geresulteerd in onder andere het Basisdocument Monitoring Verpakkingen (het Basisdocument), dat ik op 3 september 2013 aan uw Kamer heb aangeboden⁵.

Daarin zijn heldere afspraken gemaakt over de stappen die gezet moeten om de onafhankelijkheid, transparantie, betrouwbaarheid en verifieerbaarheid van de gegevens te waarborgen. Het verpakkende bedrijfsleven zal conform het Basisdocument werken en het Basisdocument is inmiddels ook opgenomen in de Regeling formulier verslaglegging verpakkingen. Daarmee kan de ILT ook handhavend optreden.

Daarnaast is het nodig dat de cijfers van bedrijfsmatig verpakkingsafval verbeteren. Daarvoor heb ik in het Ontwerpbesluit beheer verpakkingen 2014 (het Ontwerpbesluit) een artikel opgenomen, dat een meldplicht oplegt aan de inzamelaars en verwerkers van bedrijfsverpakkingsafval. Met de inwerkingtreding van het Ontwerpbesluit zal dit een belangrijke verbetering zijn, omdat de kritiek op de cijfers het bedrijfsmatige verpakkingsafval betreft.

Voor de cijfers van 2012 heeft de Inspectie Leefomgeving en Transport reeds waarschuwingsbrieven gestuurd aan StAV en aangegeven dat ze in 2015 opnieuw onderzoek zal doen naar de cijfers van 2014. Als dan nog steeds geen betrouwbare cijfers over recycling gerapporteerd worden, kan de ILT handhavend optreden op basis van het Besluit verpakkingen.

Overigens is ook het verpakkende bedrijfsleven niet tevreden over de kwaliteit van de monitoring en zet stappen om de rapportage te verbeteren. Bij het aanbieden van de rapportage over 2012, heb ik aan mijn

⁵ Kamerstuk 30 872, nr. 148.

brief⁶ ook een brief van de Stichting Afvalfonds Verpakkingen (StAV) toegevoegd waarin is aangegeven welke stappen gezet gaan worden.

Raamovereenkomst

– *Het lid Van Tongeren (GL) heeft gevraagd of het niet halen van een prestatiegarantie het einde van het akkoord betekent.*
– *Het lid Van Gerven (SP) heeft gevraagd waarom ingegaan moet worden op het voorstel van VNG en het Afvalfonds Verpakkingen.*

– *Antwoord:* De Raamovereenkomst is afgesloten tussen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het verpakkende bedrijfsleven en het Rijk. Deze drie partijen voeren de overeenkomst samen uit. Over het vrijgeven van het huidige statiegeldsysteem is afgesproken dat dit gebeurt als er aan de prestatiegaranties is voldaan. Er is in de Raamovereenkomst alleen iets afgesproken over deze situatie. De Raamovereenkomst blijft dus overeind nu niet voldaan is aan een prestatiegarantie. Er kunnen aanvullende afspraken gemaakt worden over het vrijgeven van statiegeld. Daar hebben twee raamovereenkomstpartijen een voorstel voor gedaan. Dat voorstel heb ik bekeken en mijn reactie op dit voorstel heeft u ontvangen in mijn brief van 11 juni jl.

– *Het lid Van Gerven (SP) heeft gevraagd wat de juridische status van de Raamovereenkomst is.*

– *Antwoord:* De Raamovereenkomst is een privaatrechtelijke overeenkomst tussen het verpakkende bedrijfsleven, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en het Rijk. De Raamovereenkomst is privaatrechtelijk afdwingbaar. In de Raamovereenkomst is afgesproken dat alle verplichtingen, waarvoor dat relevant is, opgenomen zullen worden in regelgeving zodat ze handhaafbaar zijn.

Plastic tassen

– *Het lid Van Veldhoven (D66) heeft gevraagd of het ministerie al bezig is met de stok achter de deur als het uitfasen van de plastic tassen niet door de branches zelf gereguleerd wordt.*

– *Antwoord:* Zoals reeds tijdens het Algemeen overleg aangegeven, wil ik het gebruik van de plastic tassen terugdringen. Ook op dit punt deel ik de ambitie met uw Kamer. Daarom heb ik een aantal dingen gedaan. Met de supermarkten heb ik al afspraken gemaakt in de Raamovereenkomst. Daar worden geen gratis tassen meer weggegeven. In mijn brief van 10 april⁷ heb ik uw Kamer geïnformeerd over de stappen die ik, vooruitlopend op de voorstellen vanuit de Europese Commissie, aan het zetten ben om ook bij andere branches significantie reductie te bereiken van het gebruik van plastic tassen. De branches zullen binnenkort met plannen komen waarin ze aangeven hoe ze de reductie willen gaan bereiken. Het Kennisinstituut zal deze plannen toetsen. Als dan blijkt dat de voorgestelde maatregelen niet effectief zijn, zal ik andere, meer bindende maatregelen overwegen, zoals een verbod op gratis plastic tassen.

⁶ Kamerstuk 30 872, nr. 161.

⁷ Kamerstuk 28 694, nr. 113.

Verduurzaming

– Het lid Ouwehand (PvdD) heeft gevraagd hoe te komen tot meerdere R's, zoals Refuse, Repair, en Resist, naast Re-duce, Re-use, Recycle, Re-new.

– Antwoord: Voor de verduurzaming van de verpakkingsketen zijn ambitieuze afspraken gemaakt in de Raamovereenkomst. Er is afgesproken om een Verduurzamingsagenda op te stellen. Het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken (KiDV) is opgericht om de agenda op te stellen en daar uitvoering aan te geven. Een van de belangrijke afspraken in de Verduurzamingsagenda is hoogst haalbare doelen vast te stellen voor product-verpakkingscombinaties en deze in de brancheverduurzamingsplannen op te nemen. In het toetsingskader voor de hoogst haalbare doelen zijn de vier R'en, Reduce, Re-use, Recycle en Re-new, de uitgangspunten. De vraag over de andere R's vind ik erg interessant. Ik zal deze nog dit jaar als suggestie inbrengen bij het KiDV, zodat hierbij rekening gehouden kan worden bij het opstellen en toetsen van de brancheverduurzamingsplannen. Ook in het kader van de visie-ontwikkeling over Circulaire Economie, neem ik deze suggestie mee.

– Het lid Ouwehand (PvdD) vroeg me om afspraken te maken met de Horeca over verpakte producten die aan burgers worden meegegeven.

– Antwoord: Momenteel ben ik onder andere met de branchevereniging van de Horeca in overleg over een significante reductie van het gebruik van de plastic tasjes waarin producten worden meegegeven. Ook voor hen geldt dat ik benieuwd ben naar hun plan van aanpak in het kader van zelfregulering. Als ik onvoldoende vertrouwen heb dat de aanpak tot een significante reductie gaat leiden, dan overweeg ik meer bindende maatregelen zoals een verbod op gratis plastic tassen.

Microplastics en biobased/biodegradable plastic tassen

– Het lid Mulder (CDA) heeft gevraagd of de afspraak met de cosmetica-branche dat 80% van haar leden microplastics zal hebben uitgefaseerd over 1,5 jaar wel gehaald kan worden en of de Ecodesign richtlijn een bijdrage kan leveren aan de bestrijding van microplastics in producten.

– Antwoord: De cosmeticabranche heeft in maart 2013 namens haar leden aangegeven door te willen gaan op de ingeslagen weg om alternatieven te zoeken voor scrubbeads (microplastics), en deze in de cosmeticaproducten op te nemen. De cosmeticabranche heeft toen aangegeven dat zij verwacht dat een tot anderhalf jaar later 80% van haar leden hiermee klaar zal zijn.

De cosmeticabranche komt na de zomer met een evaluatie hoever haar leden zijn. Ik wacht dit met belangstelling af. Op basis van de evaluatie bekijk ik samen met de cosmeticabranche of eventuele extra stappen nodig zijn.

Hoe een Europees verbod op microplastics in cosmeticaproducten kan worden vormgegeven, is een andere kwestie. Cosmeticaproducten vallen niet onder de Ecodesign richtlijn.

Er vindt in de EU discussie plaats over uitbreiding van de reikwijdte van de richtlijn, waarvan de uitkomst onzeker is. Er zijn echter ook andere wegen. Allereerst werkt het sneller als bedrijven vrijwillig hun productie aanpassen, zoals Unilever heeft aangetoond. Daarnaast wordt – voor het geval de vrijwillige koers niet tot aantoonbaar succes leidt – gekeken naar de mogelijkheden die de Europese cosmeticaregeling biedt.

– Het lid Mulder (CDA) heeft gevraagd hoe te voorkomen dat de microplastics in het voedsel terecht komen.

– Antwoord: Het RIVM biedt mij naar verwachting eind van deze zomer een rapport aan met een inventarisatie en prioritering van bronnen en emissies van microplastics. Op basis daarvan kunnen we keuzes maken voor bronnen die als eerste samen met stakeholders aangepakt kunnen gaan worden.

Eind 2014 presenteert de Minister in het Nationaal Waterplan 2 het programma van maatregelen in het kader van de Implementatie van de Kaderrichtlijn Mariene Strategie.

Daar zal zij nader ingaan op de extra inspanningen voor de scheepvaart, de visserij, de havens, de stranden, de stroomgebieden, gericht op de belangrijkste bronnen voor zwerfvuil op zee. Ik heb er vertrouwen in dat hier effectieve maatregelen uit voortkomen. Ook gelet op de Green Deals (havenontvangstvoorzieningen, visserij, stranden) die naar verwachting het komende half jaar tussen de betrokken partijen getekend gaan worden en mogelijk nieuwe initiatieven die worden ontwikkeld in het kader van het Ketenakkoord Kunststofkringloop.

– Het lid van Gerven (SP) vroeg naar een reactie op de brief van Nature Works en Novamont, twee bedrijven die biobased en biodegradable plastics produceren.

– Het lid Dik-Faber heeft gevraagd of ik naar aanleiding van deze brief bereid ben om te zorgen dat plastic draagtassjes voor 50% van biodegradable kunststoffen worden gemaakt.

– Antwoord: Ik heb deze brief inderdaad in afschrift ontvangen. Ik heb uw Kamer al geïnformeerd over mijn aanpak voor plastic tassen.

Ik waardeer de inspanningen van deze innovatieve bedrijven om de kunststof kringloop te verduurzamen. Alhoewel ik positief sta tegenover de toepassing van biobased plastics en biodegradable plastics, wil ik graag dat het wordt toegepast waar dit verantwoord is. Natuurlijk is het hierbij van belang dat er rekening wordt gehouden met de (milieu-)effecten van toepassing van biodegradable plastics ten aanzien van het consumentengedrag, de sortering van plastics in de afvalfase en de kwaliteit van de recyclaten die in de kringloop worden teruggebracht. Het Kennisinstituut doet ook onderzoek naar wat een duurzame alternatief is voor de plastic tas. Hieruit moet blijken of bio-afbreekbare en bio-based materialen een duurzame toepassing zijn voor de plastic tassen. Dat geldt ook voor het toepassen van gerecycled materiaal. De resultaten van dit onderzoek verwacht ik deze zomer te hebben. De uitkomsten zullen uiteraard betrokken worden in de aanpak van de branches.

– Het lid Ouwehand (PvdD) vroeg naar mijn reactie op de brief van twee kinderen aan de koning die pleiten voor een verbod op ballonwedstrijden.

– Antwoord: Ik heb de brief eveneens gekregen. Mooi dat Nick en Lisa zich zo actief inzetten voor het milieu. In het kader van de implementatie van de Kaderrichtlijn Marine Strategie kijk ik hoe voorkomen kan worden dat de ballonnen in het milieu terecht komen.

Mijn Ministerie praat daarom hierover al met gemeenten, die in het kader van het gemeentelijk evenementenbeleid via evenementenvergunningen kunnen sturen op het gebruik van ballonnen tijdens evenementen.

Overig

Naast bovenstaande thema's is er een aantal vragen gesteld over onderwerpen die onder specifieke ketens vallen. Hieronder ga ik in op die vragen.

Specifieke ketens (Glycerine, luiers, textiel, ziekenhuisafval, pilot afvalloze overheid)

Glycerine

– Het lid Dijkstra (VVD) heeft gevraagd om een ministeriële regeling om problemen op te lossen, zoals dat van een bedrijf dat glycerine importeert voor de productie van methanol en dat in moeilijkheden komt omdat, Nederland deze glycerine als afvalstof behandelt.

– Antwoord: Ik ben het met de heer Dijkstra eens dat de regelgeving moet meehelpen bij de transitie naar een circulaire economie. Het bedrijf waarop de heer Dijkstra doelt gebruikt «ruwe glycerine», residu van de productie van biodiesel. Het is goed dat een bedrijf een residu van ander bedrijf weer gebruikt in een volgend productieproces; dit bevordert efficiënt grondstoffengebruik. In het algemeen vind ik dat de kwalificatie van grondstoffen in de regelgeving moet meehelpen bij de transitie naar een circulaire economie.

De glycerine die dit bedrijf gebruikt is door de ILT aangemerkt als een afvalstof. Daardoor heeft het bedrijf te maken met de verplichtingen van de EVOA. Op basis van de Europese wetgeving en de jurisprudentie is de beoordeling van de ILT terecht. Ik zou echter *per geval* willen beoordelen of de risico's voor milieu en gezondheid de kwalificatie als afvalstof rechtvaardigen. Ik heb hierover een brief gestuurd aan Eurocommissaris Potočnik. Uit het antwoord van de heer Potočnik blijkt weinig juridische ruimte om residuen zoals deze glycerine als niet-afvalstof («bijproduct») te kwalificeren. Het geeft wel ruimte om *per geval* een beoordeling te maken. Hiervoor ga ik inderdaad, zoals de heer Dijkstra vraagt, een ministeriële regeling opstellen, waarbij ik het Ministerie van Economische Zaken, het bedrijfsleven en de regionale overheden betrek. Deze regeling zou het bedrijf dat glycerine gebruikt, moeten helpen, maar ook andere bedrijven die een residu in een volgend productieproces inzetten. Ik verwacht overigens dat we vaker met deze problematiek te maken krijgen. Daarom onderzoek ik ook de mogelijkheid van een experimenteel-artikel in de afvalregelgeving, om te voorkomen dat ik in de toekomst per geval een uitzondering moet creëren.

Luiers

Het programma VANG richt zich op het halveren van de hoeveelheid afval en op het beter scheiden van huishoudelijk afval. Incontinentiemateriaal vormt daar een substantieel onderdeel van, gemiddeld genomen bestaat 5,4% van het huishoudelijk restafval hieruit. Bij de gemeenten bestaat er veel draagvlak voor het aanpakken van deze productieketen.

– Het lid Dik-Faber (CU) vroeg naar mijn mening over het idee om kinderen eerder zindelijk te maken als oplossing voor het afvalprobleem van luiers en mijn bereidheid om dit met het Ministerie van VWS verder op te pakken om ouders te ondersteunen.

– Antwoord: Vanuit milieu-oogpunt is het natuurlijk positief als kinderen eerder zindelijk worden, maar ik zie het niet als de taak van de overheid om dit op te nemen in beleid. Waar ik met mijn beleid wél aandacht aan besteed, is een milieuvriendelijke omgang met luiers (of breder: incontinentiemateriaal).

In het publiek kader voor huishoudelijk afval dat samen met gemeenten is opgesteld, is het onderwerp «luiers» expliciet een aandachtspunt. Er is besloten om samen met de Koninklijke Vereniging voor Afval-Reinigingsmanagement (NVRD) een onderzoek te laten verrichten naar de

kansen en belemmeringen voor het sluiten van de keten voor incontinentiemateriaal. Naar verwachting zal het onderzoek in de 1ste helft van 2015 afgerond worden.

Textiel

– *Het lid Dik-Faber (CU) en het lid Cegerek (PvdA) vroegen naar mijn inspanningen om de inzameling van textiel te verbeteren en de mogelijkheden om met de kledingindustrie samen het hergebruik te stimuleren.*

– Antwoord: Eind 2012 is door 14 partijen (waaronder IenM) de Green Deal «Inzameling van textiel» ondertekend. De deal beoogt aan het einde van 2015 de hoeveelheid textiel in het restafval met 50% te verminderen ten opzichte van 2011. Momenteel bespreek ik de haalbaarheid van die ambitie en de invulling van de deal en zo nodig de aanpassing daarvan. Daarnaast werk ik (met ondermeer het Ministerie van Economische Zaken en het Ministerie van Buitenlandse Zaken) actief samen met de kledingindustrie aan een verregaande verduurzaming van de keten. Inzameling hoort daar vanzelfsprekend bij. Hergebruik van producten en kleding behoeft geen stimulering, dat levert voldoende geld op.

Ziekenhuisafval

– *Het lid Bisschop (SGP) vroeg of ik het op locatie verwerken van ziekenhuisafval wil stimuleren.*

– Antwoord: Het is op dit moment al mogelijk voor ziekenhuizen om specifiek ziekenhuisafval ter plaatse te verwerken. Het RIVM heeft daar een richtlijn voor opgesteld. Het alternatief is een verwerking bij de speciaal daarvoor opgerichte verbrandingsinstallatie in Dordrecht. Ook die verwerking is verantwoord. Het transport van specifiek ziekenhuisafval naar die installatie moet aan strenge eisen voldoen en de verpakkingen mogen ook niet meer worden open gemaakt maar worden als geheel met inhoud verwerkt.

Ik zie geen aanleiding om hier als Rijk in te sturen en laat de keuze aan de ziekenhuizen zelf. Wel ben ik blij met voorbeelden als het Reinier de Graaf ziekenhuis met Pharmafilter. We proberen deze voorbeelden inderdaad op te schalen, wanneer ze succesvol blijken.

Pilot «Afvalloze overheid»

– *Het lid van Veldhoven (D66) vroeg naar de stand van zaken rondom de pilot «Afvalloze overheid».*

– Antwoord: Het is belangrijk om toe te werken naar een afvalloze overheid. Er loopt een pilot bij de gemeente Den Haag. De pilot bestaat uit 2 fases.

Fase 1 was er op gericht om zicht krijgen op de oorzaken van verspilling waardoor afval ontstaat. Eind 2013 is deze fase met pilots afgerond en gerapporteerd.

Nu loopt fase 2, het voorkomen van verspilling. Men richt zich op het inkoopproces van de gemeente. Zo is de green deal circulair inkopen ondertekend.

Dit jaar worden twee inkoopprojecten circulair uitgevoerd.

Afronding van deze fase wordt begin 2015 verwacht. Maar er gebeurt meer dan deze pilot. Het Rijk heeft in 2013 besloten voor alle kantoorgebouwen het afval te gaan scheiden.

Deze maatregel komt voortaan ook in de contracten voor de verwerking van het kantoorafval te staan. Daarnaast is per 1 januari 2014 een Rijksinkoopmanager Afvalzorg en Grondstoffenmanagement gestart. Deze borgt de gescheiden inzameling en verwerking van het kantoorafval in de rijkscontracten.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu,
W.J. Mansveld